

Odluka:

PŽ 2575/2017

Zbirni podatci

Broj odluke: PŽ 2575/2017

Datum odluke: 08.05.2018

Vrsta odluke: Presuda i rješenje

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

PŽ-2575/2017

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sutkinje Alice Pelicarić, predsjednice vijeća, dr. sc. Srđana Šimca, suca izvjestitelja i sutkinje Marine Veljak, članice vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice I. R. iz A1, OIB B1 koju zastupa punomoćnik J. B., odvjetnik u A2, protiv 1. tuženika F. N. d.o.o., A3, OIB B2, kojeg zastupaju punomoćnici D. S. i N. R., odvjetnici u Odvjetničkom društvu S. i. R. j.t.d., A4 i 2. tuženika F. R. iz A5, OIB B3, kojeg zastupa punomoćnik B. A., odvjetnik u A6, radi utvrđenja ništavosti ugovora, utvrđenja prava vlasništva i brisanja upisa, odlučujući o tužiteljičinoj žalbi protiv presude i rješenja Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-487/2012 od 28. veljače 2017., u sjednici vijeća održanoj 8. svibnja 2018.

p r e s u d i o j e

Odbija se tužiteljičina žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-487/2012 od 28. veljače 2017.

r i j e š i o j e

I. Odbija se tužiteljičina žalba kao neosnovana i potvrđuje rješenje Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-487/2012 od 28. veljače 2017., u dijelu točke II. njegove izreke kojim je naloženo tužiteljici naknaditi tuženicima parnične troškove i to prvotuženiku u iznosu od 314.500,00 kn i drugotuženiku u iznosu od 253.875,00 kn.

II. Odbija se kao neosnovan prvotuženikov zahtjev za naknadu troškova sastava odgovora na tužiteljičinu žalbu u iznosu od 3.125,00 kn.

III. Odbija se kao neosnovan drugotuženikov zahtjev za naknadu troškova sastava odgovora na tužiteljičinu žalbu u iznosu od 8.610,00 kn.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev u cijelosti upravljen na nišetnost kupoprodajnog ugovora, na utvrđenje o tužiteljčinom suvlasništvu ½ idealnog dijela m/b K. i na brisanje upisa u odnosu na ovaj m/b izvršen u Upisniku pomorskih trgovačkih brodova Lučke kapetanije Dubrovnik. Rješenjem je utvrđeno da je povučen prijedlog za osiguranje privremenom mjerom i tužiteljici je naloženo prvotuženiku naknaditi parnične troškove u iznosu od 314.500,00 kn i drugotuženiku u iznosu od 253.875,00 kn. Njihov zahtjev je odbijen kao neosnovan za više zatraženi iznos troškova od 252.375,00 kn.

Tužiteljica je navela da su prvotuženik F. N. d.o.o. kao kupac i N. d.o.o. kao prodavatelj, sklopili ugovor o prodaji m/b K.. Ovaj ugovor ona ocjenjuje ništavim, jer prodavatelj nije bio jedini i isključivi vlasnik broda. Tužiteljica i drugotuženik bili su bračni drugovi od 1. veljače 1997. do 29. travnja 2011., a živjeli su u izvanbračnoj zajednici od početka 1994. Drugotuženik je 14. studenog 1995. osnovao trgovačko društvo N. d.o.o., a oni su zajedno iz zajedničkih sredstava izgradili m/b K.. Drugotuženik je samo formalno u upisniku brodova upisan kao vlasnik poslovnog udjela tog trgovačkog društva, 20. listopada 2006. Nakon narušenja bračnog odnosa, drugotuženik je osnovao prvotuženika kako bi navedeni brod formalno prenio na to društvo. Osnivač prvotuženika je S. M. u čijem je trgovačkom društvu S. d.o.o., već više godina zaposlena ljubavnica drugotuženika, S. B. K.. Tužiteljica drži da je jasno da je ovaj kupoprodajni ugovor samo formalno sklopljen kako bi se tužiteljica onemogućila u ostvarenju njenog prava na m/b K. s osnove bračne stečevine. Tužiteljica nije dala suglasnost za sklapanje ovog ugovora. Ovaj ugovor je ništetan, jer je protivan moralu društva.

U odnosu na tužiteljčin zahtjev za utvrđenje prava vlasništva na ½ poslovnog udjela kod prvotuženika, vodi se posebni parnični postupak.

Prvotuženik je u cijelosti osporio tužbene navode. Eventualno tužiteljčino pravo na poslovnom udjelu kod prvotuženika ne daje tužiteljici pravo nad imovinom tog društva. Do prodaje broda došlo je samo zato jer ga njegov vlasnik nije bio u stanju dovršiti ga i vraćati kredit u iznosu od 16.200.000,00 kn, Hrvatskoj poštanskoj banci. Riječ je o valjanom dvostrano obveznom i naplatnom pravnom poslu, a ne fiktivnom i nemoralnom ugovoru.

I drugotuženik je osporio osnovanost tužbenih navoda, posebno one prema kojima se tvrdi da je brod izgrađen zajedničkim tužiteljčinim i drugotuženikovim sredstvima. Brod je izgrađen sredstvima tajnih tuženikovih osnivača S. T., M. V. i R. H..

Prvostupanjski sud je utvrdio da m/b K. u vrijeme sklapanja spornog kupoprodajnog ugovora nije bio ni u tužiteljčinom ni u drugotuženikovom vlasništvu, već isključivo u prvotuženikovom vlasništvu. Kod takvog stanja stvari prvostupanjski sud je ocijenio da je jedino prvotuženik bio ovlašten raspolagati brodom sklapajući dvostrano obvezujući i naplatni ugovor (čl. 322. Zakona o obveznim odnosima, „Narodne novine“ broj: 88/05, 2/07, 84/08, 57/11 i 25/13; dalje: ZOO) Zato je prvostupanjski sud ocijenio da ne postoje elementi koji bi navedeni kupoprodajni ugovor činili nedopuštenim, nemoralnim i/ili ništavim, pa je tužbeni zahtjev odbijen u cijelosti kao neosnovan. Odluka o troškovima parničnog postupka donesena je na temelju odredbi čl. 154. st. 1. ZPP-a.

Tužiteljica je protiv ove presude i rješenja iz točke II. njegove izreke, podnijela žalbu u kojoj je navela da poslovni udjel u trgovačkom društvu N. d.o.o. predstavlja bračnu stečevinu. Do osnivanja ovog trgovačkog društva i formalnog stjecanja poslovnog udjela u tom društvu od strane drugotuženika, došlo je nakon što je tužiteljica s njim zasnovala izvanbračnu zajednicu, još 1994. S obzirom na trenutak stjecanja poslovnog udjela u trgovačkom društvu N. d.o.o. od strane drugotuženika (14. siječnja 1995.), očito je da se u odnosu na imovinu stečenu do stupanja na snagu Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj: 162/98, 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07; dalje: OZ), tj. do 1. srpnja 1999., imaju primijeniti odredbe Zakona o braku i porodičnim odnosima („Narodne novine“ broj: 11/78, 45/89 i 59/90; dalje: ZBPO). Ove odredbe prvostupanjski sud nije primijenio, a sukladno njima bračnu stečevinu predstavlja imovina koja je stečena za trajanja bračne/izvanbračne zajednice koja potječe od rada bračnih drugova. Riječ je o zajedničkoj imovini bračnih drugova (čl. 299. ZBPO). Pri tome tužiteljica je uputila na sudsku praksu Županijskog suda Zagrebu i Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Kod takvog stanja stvari, tužiteljica drži da je prvostupanjski sud kod donošenja pobijane presude pogrešno primijenio materijalno pravo.

Pored navedenog, prvostupanjski sud je iz samo njemu znanih razloga donošenjem pobijane presude pogodio tuženice, a da pri tome nije uzeo u obzir sve činjenice potrebne za donošenje te odluke (čl. 220. ZPP-a). Tako prvostupanjski sud nije saslušao ni jednog svjedoka čije je saslušanje predložila tužiteljica. Zato je počinio apsolutno bitnu povredu odredaba parničnog postupka. **Zbog bračne stečevine neistinit je upis m/b K. u upisnik brodova nadležne lučke kapetanije. Tu nezakonitost tužiteljica pokušava otkloniti u ovom postupku.** Međutim, to prvostupanjski sud nije razumio, a tužiteljici nije dao priliku da izvođenjem predloženih dokaza (saslušanjem šest svjedoka) dokaže to svoje pravo. Predmetni brod je izgrađen radom tužiteljice i drugotuženika. Iz prihoda trgovačkog društva N. d.o.o. drugotuženik je vraćao pozajmice članovima tajnog ugovora. Da je prvostupanjski sud izveo dokaz saslušanjem stranaka i predloženih svjedoka, te izveo druge predložene dokaze, bilo bi mu jasno da je predmetni ugovor sklopljen isključivo zato da bi se tužiteljica onemogućila u raspolaganju bračnom stečevinom na navedenom brodu. Riječ je o ugovoru sklopljenom bez tužiteljinog znanja i pristanka, pa je zato riječ o ništetnom i nemoralnom ugovoru. Odatle i tuželjično pravo na ostvarenje zahtjeva iz tužbe.

Tužiteljica je u odnosu na odluku o troškovima postupka navela da svi troškovi osim tužbe, odgovora na tužbu i troškova pristupa na jedno ročište (prvostupanjski sud nije izveo niti jedan dokaz, već je na jednom ročištu zaključio glavnu raspravu i donio pobijanu presudu), nisu bili potrebni za vođenje ove parnice, pa je se ne može za njih teretiti.

Slijedom navedenog, tužiteljica je predložila drugostupanjskom sudu ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na tuželjičinu tužbu prvotuženik je osporio tuželjičine žalbene navode kao neosnovane. Temeljni tuželjičin zahtjev u ovoj pravnoj stvari odnosi se na pravo vlasništva nad brodom K.. Čak i kada bi bila istinita tuželjičina tvrdnja o tome da je poslovni udio trgovačkog društva N. d.o.o. bračna stečevina, imovina tog društva ne predstavlja zajedničku imovinu bračnih drugova, već je riječ isključivo o imovini tog trgovačkog društva. Sudska praksa je o ovom pitanju suprotno tuželjičnim navodima, potpuno ujednačena. Svi ovakvi tužbeni zahtjevi su do sada odbijeni kao neosnovani. Slijedom navedenog, prvotuženik je predložio drugostupanjskom sudu odbiti tuželjičinu žalbu kao neosnovanu.

U odgovoru na tuželjičinu tužbu drugotuženik je osporio tuželjičine žalbene navode kao neosnovane.

Tuželjičina žalba nije osnovana.

Nakon što su pobijana presuda te rješenje prvostupanjskog suda u pobijanom dijelu - točki II. njegove izreke, ispitani na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01., 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud utvrđuje da su i presuda i rješenje u pobijanom dijelu pravilni i zakoniti.

Među strankama nije sporno vrijeme početka izvanbračne zajednice između tužiteljice i drugotuženika, vrijeme trajanja i okončanja njihove bračne zajednice te vrijeme osnivanja trgovačkog društva N. d.o.o. (kada je kao vlasnik poslovnog udjela upisan isključivo drugotuženik, ne i tužiteljica).

Među strankama je sporno je li se m/b K. u vlasništvu društva N. d.o.o., ima svrstati u bračnu stečevinu ili ne, i posredno, sporno je na koji način se ta činjenica odražava na sklapanje spornog kupoprodajnog ugovora, prijenos vlasništva nad brodom i upis vlasništva novog vlasnika broda u upisnik brodova. Drugim riječima, među strankama je sporno predstavlja li m/b K. bračnu stečevinu tužiteljice i drugotuženika, posljedično tome, je li tužiteljica suvlasnica broda i je li zato bila potrebna njena suglasnost za prodaju. S tim u vezi, među strankama je sporno je li ugovor o kupoprodaji broda ništetan zbog činjenice što drugotuženik, kako to tužiteljica tvrdi, nije mogao samostalno raspolagati brodom koji predstavlja njihovu zajedničku imovinu.

O žalbi protiv presude

Cijeneći utvrđene činjenice i izvedene dokaze, ovaj sud dijeli ocjenu prvostupanjskog suda o neosnovanosti tužbenog zahtjeva. Ovaj sud prihvaća utvrđeno činjenično stanje iz pobijane presude i njeno obrazloženje, koje sadrži valjane razloge i zaključke. Jednako tako, ovaj sud prihvaća i pravilnu primjenu materijalnog prava na tako utvrđeno činjenično stanje. Zato se u ovoj odluci ovaj sud poziva na obrazloženje pobijane presude (čl. 375. st. 5. ZPP-a).

Tužiteljica pogrešno drži da se u ovoj pravnoj stvari ima primijeniti ZBPO-a u odnosu na pitanje bračne stečevine, i posebno, odredba čl. 277. tog Zakona kojom je propisano da imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine, njihova je zajednička imovina. Tom imovinom bračni drugovi raspolažu sporazumno (čl. 283. st. 1. ZBPO-a), a suvlasnički dio svakog bračnog druga određuje se prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine (čl. 287. st. 1. ZBPO-a). Posljedično, tužiteljica pogrešno smatra da se u ovoj pravnoj stvari ima primijeniti sudska praksa Županijskog suda u Zagrebu i Vrhovnog suda Republike Hrvatske po pitanju bračne stečevine, na koju se tužiteljica pozvala u žalbi.

Imovina trgovačkog društva ne može biti dijelom bračne stečevine. Dijelom bračne stečevine može biti samo poslovni udjel!!!

U ovoj pravnoj stvari je utvrđeno da m/b K. nije predstavljao ni posebnu niti zajedničku imovinu bivših bračnih drugova (tužiteljice i drugotuženika), već isključivo imovinu trgovačkog društva N. d.o.o. Ovo društvo su, kako to tvrdi tužiteljica, ona i drugotuženik osnovali kao bivši bračni drugovi, dakle, za trajanja njihove bračne zajednice. Drugim riječima, ovaj brod nije predstavljao imovinu koja se može svrstati u bračnu stečevinu navedenih bračnih drugova. Bračnu stečevinu može predstavljati samo poslovni udjel u trgovačkom društvu, konkretno N. d.o.o.

Društvo s ograničenom odgovornošću je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom sudski registar. Za svoje obveze ovo društvo odgovara cjelokupnom svojom imovinom (čl. 2. st. 1., čl. 4. i čl. 9. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima, „Narodne novine“ broj: 111/93, 34/99, 121/99 - vjerodostojno tumačenje, 52/00 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11 - pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13; dalje: ZTD).

Društvo s ograničenom odgovornošću ima svoju posebnu imovinu različitu od imovine članova društva. Imovinu društva nije moguće raspodijeliti na članove društva čak ni u slučaju istupanja ili isključenja člana društva (čl. 420. i 421. ZTD-a). U tim slučajevima, članu društva se ne dijeli imovina društva, već mu se isplaćuje odgovarajuća naknada.

Slijedom navedenog, ne postoji jedinstvo imovine društva i imovine njegovih članova. Članovi društva tu imovinu često bez osnove poistovjećuju. Bračnu stečevinu mogu činiti samo poslovni udjeli u društvu, ne i imovina društva u kojem bračni drugovi imaju suvlasništvo nad poslovnim udjelima. Kod takvog stanja stvari, m/b K. nikada nije bio niti može postati bračna stečevina tužiteljice i drugotuženika kao bivših bračnih drugova. Zato je trgovačko društvo N. d.o.o. bilo ovlašteno samostalno i slobodno raspolagati svojom imovinom, pa tako i brodom K.. Ovo raspolaganje zato nije ništeto, posebno ne zbog razloga na koje upućuje tužiteljica (čl. 375. st. 5. ZPP-a).

Tužiteljica je pod pretpostavkom osnovanosti ili već same vjerojatnosti osnovanosti njenog zahtjeva iz drugog parničnog postupka, vezanog uz utvrđenje suvlasništva nad poslovnim udjelom N. d.o.o., mogla ostvarivati prava koje na temelju zakona ima mogući nositelj poslovnog udjela, i u tom pogledu je mogla poduzimati odgovarajuće pravne radnje u svrhu zaštite tih svojih prava za koje tvrdi da su joj ih tuženici uskratili sklapanjem spornog ugovora. U ovoj pravnoj stvari i po ocjeni ovog suda, pravnu zaštitu ove vrste tužiteljica nije mogla osnovano ostvariti, jer ona sve da je i nesporno utvrđeno da je (su)vlasnik tj. nositelj poslovnog udjela društva N. d.o.o., nema pravo na imovinu tog društva, kako je to pogrešno ocijenila tužiteljica.

Polazeći od naprijed navedenog, prvostupanjski sud je donio pravilnu i zakonitu odluku kada je tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan u cijelosti (čl. 375. st. 5. ZPP-a). Zato je odlučeno kao u izreci presude (čl. 368. ZPP-a).

O žalbi protiv rješenja

Pravilna je i odluka o troškovima parničnog postupka iz točke II. rješenja prvostupanjskog suda (čl. 154. st. 1. ZPP-a i čl. 155. ZPP-a). Odatle i rješenje iz točke 1. izreke (čl. 380. st. 1. t. 2. ZPP-a).

Zahtjevi tuženika za naknadu troškova sastava odgovora za žalbu odbijeni su kao neosnovani, jer ovaj sud ocjenjuje da nisu bili nužni za vođenje postupka parnice; (čl. 155. ZPP-a).

Zagreb, 8. svibnja 2018.

Predsjednica vijeća
Alica Pelicarić, v. r.

Za točnost otpravka - ovlašteni službenik
Brankica Curman